

نمی توان بی طرف بود

یک زندگینامه خودنوشت

www.ketab.ir

ترجمه: هما مداح

سرشناسه	زین، هوارد، ۱۹۲۲ - ۲۰۱۰ م. Zinn, Howard
عنوان و نام پدیدآور	نمی‌توان بی‌طرف بود : یک زندگینامه خودنوشت / هوارد زین : ترجمه هما مداح.
مشخصات نشر	تهران: شیرازه کتاب ما، ۱۴۰۱.
مشخصات ظاهری	۲۷۶ ص: ۵/۲۱×۵/۱۴ س.م.
شابک	۹۷۸-۶۲۲-۷۴۸۹-۸۸-۰
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	عنوان اصلی: You can't be neutral on a moving train : a personal history, [2018]
یادداشت	چاپ اول.
عنوان دیگر	یک زندگینامه خودنوشت.
موضوع	زین، هوارد، ۱۹۲۲ - ۲۰۱۰ م.
موضوع	Zinn, Howard
موضوع	تاریخ‌نویسان -- ایالات متحده -- سرگذشتنامه
	Historians -- United States -- Biography
	اصلاح طلبان اجتماعی -- ایالات متحده -- سرگذشتنامه
	Social reformers -- United States -- Biography
موضوع	ایالات متحده -- تاریخ -- ۱۹۴۵م. -- فلسفه
	United States -- History -- 1945- -- Philosophy
شناسه افزوده	مداح، هما، ۱۳۶۵ - مترجم
رده بندی کنگره	۵/E۷۵
رده بندی دیویی	۰۷۲۰۲۹۳
شماره کتابشناسی ملی	۸۷۳۳۸۹

www.ketab.ir

نمی‌توان بی‌طرف بود
یک زندگینامه خودنوشت

نویسنده: هوارد زین

مترجم: هما مداح

انتشارات: شیرازه کتاب ما

تیراژ: ۵۵۰ نسخه

چاپ اول: فروردین ۱۴۰۱

چاپ و صحافی: دیجیتال نقش

حق چاپ و نشر محفوظ است.

تهران، صندوق پستی: ۱۱۱-۱۳۱۴۵

تلفن: ۸۸۹۵۲۲۹۷ فکس: ۸۸۹۵۱۶۹۱

همراه: ۰۹۳۶-۹۵۰۰۱۸۲

سایت: www.shirazehketab.com

فهرست مطالب

۱۱	یادداشت ناشر.....
۱۵	مقدمه‌ای بر چاپ سال ۲۰۰۳.....
۲۱	سرآغاز.....
۲۱	زمان پرسش و پاسخ در کالامازو.....

دفتر اوّل

جنوب و جنبش

۳۷	فصل اوّل: رفتن به جنوب: کالج اسپلمن.....
۵۱	فصل دوّم: «خانم‌های جوانی که می‌توانند در صف اعتصاب بایستند».....
۶۵	فصل سوّم: «رئیس دانشگاه مانند یک باغبان است».....
۷۵	فصل چهارم: «اسم من آزادی است»: آلبانی، جورجیا.....
۸۷	فصل پنجم: سلما، آلاباما.....
۱۰۳	فصل ششم: «آنجا خواهم بود»: می‌سی‌سی‌پی.....

دفتر دوم

جنگ

- فصل هفتم: کهنه‌سربازی علیه جنگ..... ۱۲۳
- فصل هشتم: گاهی ساکت ماندن همان دروغ گفتن است: ویتنام..... ۱۴۱
- فصل نهم: آخرین سخنرانی عمومی..... ۱۵۵
- فصل دهم: «دوستان خوبم، برای شکستن نظم و قانون عذر می‌خواهیم»..... ۱۶۹

دفتر سوم

صحنه‌ها و دگرگونی‌ها

- فصل یازدهم: در زندان: «دنیا وارونه است»..... ۱۸۷
- فصل دوازدهم: در دانشگاه: «مشکل اصلی»..... ۱۹۹
- فصل سیزدهم: بزرگ شدن با آگاهی طبقاتی..... ۲۱۳
- فصل چهاردهم: مرغ پلاستیکی زرد: نبردهای دانشگاه بوستون..... ۲۳۷
- فصل پانزدهم: چشم‌اندازی برای امید..... ۲۵۵

یادداشت ناشر

کتاب حاضر در مورد تاریخ و تاریخ‌نگاری است. اول و پیش از هر چیز، تاریخ زندگی‌هاوارد زیر و سایر کسانی است که با فعالیت مدنی و کنشگری اجتماعی‌شان بر سیر وقایع دنیا در آمریکا در فاصله بین سال‌های ۱۹۵۰ و ۲۰۰۰ میلادی تأثیر گذاشتند و از این طریق، بخشی از تاریخ این کشور را نوشتند. سال‌هایی که شاهد اوج‌گیری آرام اما بسیار تأثیرگذار این فعالیت‌ها بر روند رویدادها در آمریکا و به تبع آن در جهان بود و سپس به نحوی تناقض‌آمیز شاهد فول سریع جنبش‌های مدنی در این کشور. افولی چندان ناگهانی که باعث شد در دهه پایانی قرن بیستم دیگر تقریباً هیچ اثری از آن جنبش‌های گسترده‌ای که توانسته بودند تبعیض نژادی در آمریکا را شکست دهند و این کشور را وادار کرده‌بودند از جنگ در ویتنام عقب بنشینند باقی نمانده بود. هرچند اینجا و آنجا اعتراضاتی به دولت آمریکا در حمایتش از نظام‌های استبدادی در آمریکای لاتین و جنوب شرق آسیا و همچنین چشم بستن بر آپارتاید در آفریقای جنوبی دیده می‌شد، اما این اعتراضات و تحرکات نه از حیث مقیاس و نه از حیث توان با اسلاف خود قابل مقایسه نبودند و اغلب نیز حاصلی نداشتند. طرح پرسش‌هایی در مورد این افول ناگهانی و کاهش چشمگیر توان جنبش‌های مدنی این کشور و سعی و تلاش برای پاسخگویی به آنها، به بحث‌هایی گسترده و همچنان ادامه‌داری میان روشنفکران در آمریکا دامن زد. مشارکت و مداخله در این مباحث، دلیل اصلی نگارش کتاب حاضر است.

پاسخ هاوارد زین به پرسش‌های مذکور، نه یک پاسخ واحد که چند پاسخ متفاوت اما مرتبط با یکدیگر است که همگی در قالب تاریخ‌نگاری خاص او قرار می‌گیرند. گونه‌ای تاریخ‌نگاری که شاید تنها در همین یک نکته با سایر تاریخ‌نگاری‌های متعارف مشترک باشد. یعنی در آنکه فهم گذشته و چگونگی شکل‌گیری وقایع دوران ماضی، کلیدی به‌شمار می‌آیند برای فهم وضعیت حال و روشن‌گر مسیر آینده.

می‌گوییم یگانه وجه مشترک تاریخ‌نگاری خاص هاوارد زین با سایر تاریخ‌نگاری‌های متعارف، از آن جهت که در بسیاری دیگر از موارد، تاریخ‌نگاری هاوارد زین در تقابل با مفروض اصلی اغلب این تاریخ‌نگاری‌ها قرار دارد به این دلیل که فرض بنیادین وی در تاریخ‌نگاری‌اش آن است که هدف از نگارش تاریخ، به‌دست آمدن فهمی عینی و بی‌طرف از سیر وقایع و عوامل مؤثر در شکل‌گیری آنها نیست. زیرا چنین «حیثیتی» نه ممکن است و نه حتی خواستنی. به باور هاوارد زین همه تاریخ‌نگاران آنچه را که خود به عنوان تاریخ یا واقعیت تاریخی به‌شمار می‌آورند به ما ارائه می‌دهند، یعنی آنچه به عنوان «تاریخ» ارائه می‌شود همواره بخشی انتخاب‌شده است توسط تاریخ‌نگار از میان انبوهی از وقایع و اطلاعات، انتخابی که بازتابی است از اولویت‌های کسی یا کسانی که به این انتخاب دست می‌زنند. اوئین و مهم‌ترین انتخاب هاوارد زین بر انتخاب بازیگرانی متمرکز است که او آنها را سازندگان واقعی تاریخ به‌شمار می‌آورد؛ کسانی که معمولاً تأثیرشان بر تاریخ نادیده گرفته شده یا کم‌اهمیت شمرده می‌شود. اینها هزاران کنشگر کم‌وبیش گمنامی هستند که گام به گام جهت‌گیری‌های کلان جوامع، ارزش‌هایی که در این جوامع بدون تغییر به‌نظر می‌رسند و هنجارهای حاکم بر جامعه را مورد پرسش قرار می‌دهند و مهم‌ترین دستاورد این پرسشگری، عیان ساختن امکان وجود جهت‌گیری‌های نوی است برای یک جامعه که بر چشش‌های دیگری از ارزش‌ها و هنجارها استوار هستند یا متکی به ارزش‌ها و هنجارهایی متفاوت.

هرچند رجوع به کنشگران بی‌نام و نشان و کسانی که در سکوت خبری و پوشش‌های رسانه‌ای مهر خود را بر تاریخ می‌زنند، خود به نوعی افسانه‌زدایی از تاریخی به‌شمار می‌آید که به آن خو کرده‌ایم، اما هاوارد زین به این هم اکتفا نکرده

و شرط تحقق تاریخنگاری مردمی را افسانه‌زدایی مستقیم از شخصیت‌پردازی‌های تاریخی و وقایعی نیز می‌داند که در تاریخ‌های رسمی همچون لحظات بنیانگذار شناخته می‌شوند. خواه این افسانه‌زدایی از شخصیت کریستف کلمب باشد و خواه از وقایعی که همچون توجیهی قلمداد می‌شوند برای آغاز یک جنگ یا دست‌زدن به فجایع جنگی. حاصل این دو گونه افسانه‌زدایی از تاریخ همان چیزی است که هاوارد زین تا سال‌های پایانی عمرش بر آن پای فشرد و تأکید بر آن را همچون دلیلی بر اهمیت وجود تاریخ‌نگاری مردمی و معیاری برای شناسایی‌اش از تاریخ‌نگاری رسمی به‌شمار می‌آورد. زین که مانند متفکرانی چون کارل مانهایم پذیرفته بود که دانش نه فقط بر جهانی‌بینی ما اثر می‌گذارد بلکه دارای مابه‌ازایی اجتماعی نیز هست یعنی بر شیوه تعامل انضمامی ما بر جهان پیرامون‌مان نیز تأثیر می‌گذارد، بر این نظر بود که شیوه بازنمایی تاریخ می‌تواند خواننده را به انفعال و بی‌ارادگی سوق دهد یا کن مقابل، وی را به فعال بودن و کنشگری دعوت کند. او در یکی از آخرین سخنرانی‌هایش در سال ۲۰۰۹ میلادی - یک‌سال پیش از فوتش - بار دیگر به این مهم‌ترین پیام زندگی‌اش، به منزله تاریخ‌دان و فعال مدنی خستگی‌ناپذیر بازگشت: «در طول تاریخ، افراد به شکوه و شکایت اکتفا نکردند. آنها کار کردند، فعال ماندند، خود را سازماندهی کردند و هر آنچه لازم بود را برای نشان دادن موقعیت و موضع خود به صاحبان قدرت انجام دادند».